

Sbírka zákonů

republiky Československé

Částka 21.

Vydána dne 30. dubna 1951.

Cena Kčs 3.50.

OBSAH:

(34. a 35.) 34. Nařízení o sběrných surovinách. — 35. Nařízení, kterým se vyhlašuje Statut komunálních podniků.

34.

Vládní nařízení
ze dne 27. března 1951
o sběrných surovinách.

Vláda republiky Československé nařizuje se souhlasem presidenta republiky podle § 42 odst. 1 zákona č. 241/1948 Sb., o prvním pětiletém hospodářském plánu rozvoje Československé republiky (zákona o pětiletém plánu):

§ 1.

Aby bylo zajištěno krytí stupňované potřeby surovin pro plnění plánovaných úkolů jednotného hospodářského plánu, je nutno pečovat o řádnou organizaci sběru a plné využití sběrných surovin.

§ 2.

(1) Sběrnými surovinami podle tohoto nařízení jsou:

1. odpadová ocel a zlomková litina (železný odpad),
2. odpad a zůstatky obecných kovů,
3. starý a odpadový papír,
4. hadry, odštířky a textilní odpad,
5. upotřebené čisticí hadry, čisticí vlna a bavlna,
6. skleněné střepy,
7. odpad ze slídy,
8. odpady tvrdé a měkké gumy všeho druhu,
9. upotřebený celluloid, igelit nebo upotřebené podobné hmoty,
10. korkový odpad,

11. surové kůže,
12. kožky,
13. odpad z usní,
14. kožišinový odpad,
15. žíně, štětiny a srst,
16. kosti a rohovina,
17. peří.

(2) Za sběrné suroviny lze prohlásit další suroviny, odpady a věci vyřazené, pokud hospodářský život vyžaduje, aby jejich sběr byl organizován podle tohoto nařízení.

(3) Odpadne-li hospodářská potřeba, aby některé sběrné suroviny byly nadále sbírány podle předpisů tohoto nařízení, lze je z jeho dosahu vyjmout.

§ 3.

Sběrné suroviny musí být sbírány, uschovávány, nabízeny, odevzdávány a odebírány podle předpisů provádějících toto nařízení.

§ 4.

Sběr těchto surovin obstarávají národní podniky, které tím byly nebo budou pověřeny.

§ 5.

(1) K provedení tohoto nařízení může stanovit ministerstvo lehkého průmyslu v dohodě s ministerstvem zdravotnictví a ostatními zúčastněnými ústředními úřady zejména:

- a) další druhy sběrných surovin,
- b) podrobné předpisy o sběru jednotlivých sběrných surovin a o jeho organizaci,
- c) které sběrné suroviny se vyjímají z dosahu tohoto nařízení.

(2) Opatření obecné povahy se vyhlašují v úředním listě.

§ 6.

(1) Národní výbory spolupůsobí při provádění tohoto nařízení způsobem, který určí ministerstvo lehkého průmyslu v dohodě s ministerstvem vnitra vyhláškou v úředním listě. Přitom se opírají o všechny složky Národní fronty, o organizace masové a politické, o organizace mládeže, tělovýchovné a jiné.

(2) Vyhláškou lze též stanovit, kdy národní výbory mohou nařídit zřízení stálých domovních sběrů.

§ 7.

(1) Vládní nařízení č. 88/1949 Sb., o sběru a odbytu sběrných surovin, se zrušuje.

(2) Vyhlášky vydané podle dosavadních předpisů, pokud neodporují ustanovením tohoto nařízení, zůstávají v platnosti až do nové úpravy.

§ 8.

Toto nařízení nabývá účinnosti dnem vyhlášení; provede je ministr lehkého průmyslu v dohodě se zúčastněnými členy vlády.

Gottwald v. r.

Zápotocký v. r.

Jonáš v. r.

35.

Vládní nařízení

ze dne 10. dubna 1951,

kterým se vyhláší Statut komunálních podniků.

Vláda republiky Československé nařizuje podle § 50 zákona č. 167/1950 Sb., o komunálních podnicích, a §§ 4 a 11 zákona č. 104/1950 Sb., o financování národních a komunálních podniků:

Čl. I.

Statut komunálních podniků se vyhláší v příloze tohoto nařízení a tvoří jeho součást.

Čl. II.

Toto nařízení nabývá účinnosti dnem 1. ledna 1951; provedou je ministři vnitra a financí v dohodě se zúčastněnými členy vlády.

Zápotocký v. r.

Nosek v. r.

Kabeš v. r.

Příloha k vládnímu nařízení č. 35/1951 Sb.

Statut komunálních podniků.

Oddíl I.

Komunální podniky a jejich poslání.

§ 1.

(1) Komunální podniky jsou formou státního podnikání. Jejich posláním je přispívat podle jednotného hospodářského plánu poskytováním služeb a výrobou k uspokojování životních potřeb obyvatelstva, k odkrývání a využití místních zdrojů, k vzestupu národního bohatství, ke zvyšování hmotné i kulturní úrovně a k upevnění moci pracujícího lidu.

(2) Komunální podniky vyrůstají z potřeb lidu, lidu slouží, jsou předmětem jeho zájmu a péče a jsou jím kontrolovány.

§ 2.

(1) Komunální podniky jsou zaměřeny na podnikání významu místního (regionálního), to jest na místní služby a místní výrobu, zejména též na činnost údržbářskou a opravářskou, a tak uspokojují každodenní potřeby pracujících. Doplňují také činnost národních podniků v těch oborech, pro které je forma komunálního podniku účelnější a hospodárnější nebo kde toho vyžaduje splnění jednotného hospodářského plánu. Komunální podniky při tom spolupracují s ostatními složkami socialistického sektoru.

(2) Soustředěním a organizací většinou dosud rozptýlených služeb a výroby a jejich účelným rozmístěním vytvářejí komunální podniky předpoklady pro zvýšení produktivity práce a svým příznivým vlivem příznivě působí na socializační proces soukromého podnikání.

§ 3.

(1) Vykonávání vrchního vedení a dozoru nad komunálními podniky svěřuje stát vzhledem k jejich místnímu zaměření především národním výborům, tedy orgánům státní moci a státní správy, které jsou v nejužším spojení s lidem.

(2) Plenární zasedání národního výboru sleduje činnost komunálních podniků a pečuje o jejich zdárný rozvoj. Plnění úkolů komunálních podniků se projednává rovněž na hovorách s lidem a ve sborech důvěrníků lidové správy.

(3) Podle potřeby ustavují národní výbory komise pro věci komunálních podniků.

§ 4.

Komunální podniky plní své poslání kolektivním úsilím všech svých pracujících, to jest dělníků, techniků a úředníků, kteří stmelení pracovní kázní a za vedení nejuvědomělejších v soudružské spolupráci a vzájemnou pomocí plní úkoly výstavby socialismu.

Oddíl II.

Vznik komunálních podniků, jejich právní povaha a poměry.

§ 5.

Zřízení podniku.

Komunální podnik je zřizován národním výborem, pod jehož bezprostředním vrchním vedením a dozorem bude podnik provozován (vedoucí národní výbor), a to na základě vyšetření místních (regionálních) potřeb. Se zřízením komunálního podniku jsou spojeny důležité hospodářské a právní důsledky; proto je třeba, aby se dalo se souhlasem dohlédacího národního výboru (úřadu). Aby bylo také zajištěno, že zřízení komunálního podniku bude v souladu s jednotným hospodářským plánem, dohlédací národní výbor projedná věc s krajským inspektorem komunálních podniků (dále jen: „krajský inspektorát“).

§ 6.

Individuální komunální podniky a obvod jejich činnosti.

(1) Komunální podniky se zřizují zpravidla jako podniky jednoho národního výboru (komunální podniky individuální). Jejich činnost je také především zaměřena k tomu, aby uspokojovaly potřeby obyvatelstva v obvodu vedoucího národního výboru (komunální podniky místní [obecní, městské], okresní a krajské).

(2) K tomu, aby komunální podnik zřídil provozovny mimo obvod vedoucího národního výboru, je třeba usnesení tohoto národního výboru a souhlasu dotčených národních výborů stejného stupně. Jejich souhlas může být nahrazen souhlasem společného dohlédacího národního výboru (úřadu).

Oblastní komunální podniky.

§ 7.

(1) Jestliže se provoz komunálního podniku, poskytovací služby nebo místně vázané dodávky, zvýšenou měrou dotýká zájmů obyvatelstva širší oblasti, než je obvod vedoucího národního výboru, může vedoucí národní výbor přibrat k poradní a pomocné účasti národní výbory v této oblasti (oblastní komunální podnik).

(2) Přibrání národních výborů k poradní a pomocné účasti se provádí dohodou vedoucího národního výboru se zúčastněnými národními výbory, po případě rozhodnutím dohlédacího národního výboru (úřadu).

§ 8.

(1) Vedoucí národní výbor oblastního komunálního podniku informuje zúčastněné národní výbory o závažných skutečnostech a opatřeních týkajících se komunálního podniku, radí se s nimi a přijímá k úvaze jejich podněty, kritiku a dobrá zdání. Může jim též svěřit některé úkoly ze své působnosti, zejména vykonávání působnosti dozorců v jejich obvodu. Zúčastněné národní výbory mohou žádat od vedoucího národního výboru informace o oblastním komunálním podniku, doporučí vedoucí národní výbor při plnění jeho úkolů a zprostředkují jeho spojení s lidem. Mohou žádat dohlédací národní výbor (úřad) o dozorců zákrok v případech, kdy mají za to, že důležité zájmy oblastního komunálního podniku nebo zájmy, jimž má podnik sloužit, jsou poškožovány nebo ohrožovány.

(2) Pro informování a slyšení zúčastněných národních výborů lze vytvořit komisi z jejich zástupců, při čemž jeden zástupce může zastupovat též více národních výborů.

§ 9.

Přibrání podřízených národních výborů u komunálních podniků okresních a krajských.

Obdobně jako u oblastních komunálních podniků mohou být přibrány podřízené národní výbory k poradní a pomocné účasti též u komunálního podniku okresního nebo krajského, jehož provoz se dotýká zvýšenou měrou zájmů obyvatelstva některých obcí nebo okresů v obvodu vedoucího národního výboru.

§ 10.

Společné komunální podniky.

(1) Je-li to hospodářsky účelné, mohou se výjimečně dva nebo více národních výborů sdružit ke zřízení společného komunálního podniku, zejména tehdy, má-li komunální podnik sloužit společným potřebám obyvatelstva v obvodech sdružených národních výborů nebo lze-li společným provozem účelněji využít přírodních zdrojů, výrobních, surovin, nemovitostí nebo pracovních sil. Takový podnik je pak provozován pod společným vrchním vedením a dozorem sdružených národních výborů. Jeden ze sdružených národních výborů, určený dohodou, po případě dohlédacím národním výborem (úřadem), má postavení vedoucího

národního výboru a jedná se souhlasem přidružených národních výborů také jejich jménem. Tento souhlas vyslovují přidružené národní výbory svými zástupci ve schůzi společné komise nebo písemně. O neshodách mezi sdruženými národními výbory rozhoduje dohlédací národní výbor (úřad), který může též učinit potřebná opatření.

(2) Vedoucí národní výbor zřizuje společný komunální podnik na základě dohody všech sdružených národních výborů, která se uskutečňuje jejich souhlasnými usneseními.

Obor podnikání.

§ 11.

(1) Při zřízení komunálního podniku stanoví mu vedoucí národní výbor obor podnikání. Toto základní zaměření činnosti komunálního podniku musí být v souladu s jednotným hospodářským plánem. Stanovený obor podnikání je podkladem pro vypracování podnikového plánu komunálního podniku, který pak určuje jeho činnost.

(2) Není nutné, aby si komunální podnik ke své činnosti opatroval oprávnění, jichž by jinak bylo třeba podle předpisů živnostenského nebo jiného práva. Komunální podniky jsou však podrobeny ustanovením o schvalování provozoven, jakož i jiným předpisům o ochraně života a zdraví pracujících, o obecné bezpečnosti a předpisům o výchově pracujícíchho dorostu.

(3) Předpisy upravující podnikání v oboru dopravy zůstávají nedotčeny.

§ 12.

(1) Pokud je to hospodářsky únosné (při plném využití provozního zařízení, pracovních sil a správního aparátu), zařizují se komunální podniky jako podniky s jediným oborem podnikání (komunální podniky jednoduché).

(2) Není-li zřízení jednoduchého komunálního podniku hospodářsky únosné, sdruží národní výbor v jediný komunální podnik hospodářské jednotky (závody), a to především závody s příbuzným oborem podnikání (komunální podnik sdružený). Sdružený komunální podnik může být zřízen též z hospodářských jednotek (závodů) s různými obory podnikání, zejména mohou-li se vzájemně doplňovat svými výrobky nebo službami nebo lze-li tímto organizačním spojením účelně využít pracovních sil, administrativního vybavení, zdrojů surovin, energie, výrobků, polotovarů nebo odpadů.

§ 13.

Název a vnější označení.

(1) Vedoucí národní výbor stanoví komunálnímu podniku při jeho zřízení název. Sou-

částí tohoto názvu je označení „komunální podnik“.

(2) Jednotlivé provozovny komunálního podniku určené pro styk s veřejností je třeba vhodným způsobem navenek označit tak, aby bylo možno seznat, jakou službu poskytují nebo které výrobky prodávají. Z vnějšího označení má být dále zřejmo, že jsou to provozovny komunálního podniku. Je také třeba, aby byly zřetelně odlišeny jedna od druhé.

Právní osobnost komunálního podniku a majetek jemu svěřený.

§ 14.

Plné uplatnění hospodářské samostatnosti komunálního podniku předpokládá jeho právní samostatnost. Proto jsou komunální podniky samostatné právnické osoby a významné údaje o nich se zapisují do podnikového rejstříku.

§ 15.

(1) Vlastníkem majetku komunálního podniku je stát; komunálnímu podniku je tento majetek svěřen do správy. Ve věcech tohoto majetku komunální podnik vystupuje a jedná vlastním jménem.

(2) Majetek sloužící účelům zdravotním, sociálním nebo vzdělávacím, nebo jímž národní výbor plní své správní úkoly, může být začleněn do komunálního podniku jen za podmínky, že bude i nadále sloužit těmto účelům nebo že o plnění příslušných úkolů bude jinak vhodně postaráno.

§ 16.

Zcizení a zatížení majetku.

(1) Komunální podnik nesmí zcizit majetek, který je mu určen k trvalému užívání, ani jeho části; třetí osoby nemohou k takovému majetku nabýt zástavních nebo jiných věcných práv, ať knihovních nebo neknihovních. Výjimky může povolit krajský národní výbor, a to i tehdy, jde-li o krajský komunální podnik.

(2) Ministerstvo vnitra může v dohodě s ministerstvem financí směrnici stanovit podrobnosti o tom, které majetkové části jsou určeny k trvalému užívání komunálních podniků a kdy jimi přestávají být, za jakých okolností mohou být povolovány výjimky podle odstavce 1, a dále, v kterých případech může krajský národní výbor přenést svou působnost k povolování těchto výjimek zčásti na národní výbory nižšího stupně.

§ 17.

Uspokojení závazků.

(1) Pro závazky komunálního podniku lze dosáhnout uspokojení pouze z majetku jemu svěřeného do správy, který není určen k tomu, aby ho podnik trvale užíval.

(2) Z majetku komunálním podnikem spravovaného nelze žádat ani dosáhnout uspokojení pohledávek za státem.

(3) Stát neručí za závazky komunálních podniků.

Oddíl III.

Řízení komunálních podniků a jejich organizace.

§ 18.

Zásady socialistického hospodářství.

(1) Komunální podniky se řídí zásadami socialistického hospodářství. Nejdůležitější z nich jsou: plánovitost, uplatňovaná při veškeré jejich činnosti, a aktivní účast pracujících. S nimi vnitřně souvisí zejména hospodaření podle rozpočtu a zásada hospodárnosti, vedení jednou osobou, účelná decentralisace, operativnost řízení, podněcování zájmu pracujících na výsledcích podnikání, osobní odpovědnost, kontrola shora i zdola a zásada stálého vzestupu.

(2) V dalších ustanoveních je blíže rozvedeno, jak se tyto zásady projevují v organizaci, řízení a činnosti komunálních podniků.

§ 19.

Vnitřní organizace podniku.

(1) Účelem organizace komunálního podniku je takové uspořádání jeho činnosti, aby byl s to co nejlépe plnit svůj podnikový plán.

(2) Komunální podnik se může vnitřně členit na organizační útvary, jimž jsou v rámci činnosti celého podniku přesně stanoveny úkoly (provozovny, závody a j.). Vnitřní členění komunálního podniku musí být úměrné jeho rozsahu a druhu činnosti a musí umožňovat vzájemnou spolupráci všech složek.

(3) Vyžaduje-li provoz komunálního podniku vnitřního členění, musí být podnik organizován tak, aby jednotlivé útvary nebo několik útvarů pohromadě mohlo samostatně hospodařit podle rozpočtu.

(4) Vnitřní členění komunálního podniku stanoví správce, a to po případě organizačním řádem.

(5) Ministerstvo vnitra vydá organizační pravidla pro vnitřní organizaci komunálních podniků se zřetelem na rozsah jejich podni-

kání a na obor jejich činnosti. V organizačních pravidlech též stanoví, jakou formou se vydává organizační řád a jakého schválení vyžaduje.

§ 20.

Zásady pro řízení.

(1) Právní moc a odpovědnost v komunálním podniku budiž svěřována v nejširší míře nižším organizačním útvarům. U vyšších organizačních útvarů se soustřeďují pouze věci zásadní nebo takové, které mohou být účelně obstarávány společně pro větší počet podřízených útvarů.

(2) Každý organizační útvar podniku budiž veden pouze jedním vedoucím, který v rozsahu své pravomoci rozhoduje samostatně.

(3) Vedení podniku se musí pružně přizpůsobovat měnícím se poměrům, potírat byrokratické formy práce a včas a účinně zasahovat do provozu podniku, aby byly neprodleně odstraněny příčiny provozních poruch a aby jim bylo závčas čeleno.

(4) Všichni pracující v podniku osobně odpovídají za splnění uložených úkolů.

(5) Komunální podnik budiž veden snahou soustavně a po všech stránkách zlepšovat své řízení, organizaci a činnost a stavět si stále vyšší cíle.

§ 21.

Správce.

(1) V čele komunálního podniku je správce, který vede veškerou jeho činnost a jedná jeho jménem. Jeho jmenování, právní postavení a zastupování upravuje zákon č. 167/1950 Sb., o komunálních podnicích (dále jen „zákon“), způsobem odpovídajícím významnému místu, jež správce zastává.

(2) Správce odpovídá vedoucímu národnímu výboru za plnění svých povinností i všech povinností uložených podniku. Vedoucímu národnímu výboru je podřízen prostřednictvím referenta příslušného pro věci komunálních podniků. Tento referent také zajišťuje spolupráci s ostatními referáty národního výboru. V komunálních podnicích, pro něž bylo zřízeno ředitelství, jsou správcové podřízeni řediteli a jeho prostřednictvím podléhají vrchnímu státnímu vedení a doзору.

(3) Má-li správce za to, že rozhodnutí vedoucího národního výboru poškozuje nebo ohrožuje důležité zájmy komunálního podniku, oznámí bez prodlení tomuto národnímu výboru písemně své odchylné stanovisko s náležitým odůvodněním. Národní výbor sice může své rozhodnutí, setrval-li na něm, dát provést, musí však odchylné stanovisko správcovo oznámit dohlédacímu národnímu

výboru (úřadu). Obdobně budiž postupováno, má-li správce za to, že důležité zájmy komunálního podniku poškozují nebo ohrožují rozhodnutí ředitele; ředitel sice může své rozhodnutí, setrvá-li na něm, dát provést, ale musí odchýlné stanovisko správcovo oznámit vedoucímu národnímu výboru.

(4) Za úspěšné splnění plánu — zejména za jeho žádoucí překročení — poskytne se správci, pokud se o ně zasloužil, zvláštní odměna z prostředků a způsobem, který určí směrnicemi ministerstva vnitra v dohodě s ministerstvem práce a sociální péče a s ústředním orgánem jednotné odborové organizace.

§ 22.

Podnikový hospodář.

(1) Podnikový hospodář budiž ustanoven v podnicích, jejichž tržba přesahovala v minulém roce 20.000.000 Kčs nebo které tuto částku podle finančního plánu v běžném roce překročí, a dále v oněch jednotlivých podnicích, u nichž to stanoví krajský národní výbor.

(2) Podnikového hospodáře ustanovuje z řad zaměstnanců komunálního podniku po slyšení správce vedoucí národní výbor, který jej může také odvolat. Před ustanovením nebo odvoláním podnikového hospodáře vyžádá si vedoucí národní výbor vyjádření krajského inspektorátu.

(3) Hlavní povinností podnikového hospodáře je vypracovat návrh podnikového rozpočtu, v němž se musí uplatnit nejvyšší hospodárnost. Dohlíží, aby se v podniku hospodařilo podle rozpočtu a aby uložené úkoly byly plněny co nejhospodárněji.

(4) Odporuje-li určité rozhodnutí rozpočtu, upozorní na to podnikový hospodář správce. Setrvá-li správce přes toto upozornění na původním rozhodnutí, musí být provedeno, ale podnikový hospodář je povinen podat o tom zprávu vedoucímu národnímu výboru a krajskému inspektorátu, o čemž uvědomí správce. Rovněž o každém již nastalém závažnějším nedodržení podnikového rozpočtu musí podnikový hospodář podat zprávu vedoucímu národnímu výboru a krajskému inspektorátu.

(5) Další úkoly podnikového hospodáře stanoví organizační pravidla.

§ 23.

Vedoucí zaměstnanci.

(1) Vyžaduje-li toho rozsah a druh podnikání, může správce ustanovit vedoucí zaměstnance pro některé správní nebo provozní úkoly, zejména: vedoucího provozu, plánovatele, úkoláře, kádrového referenta a bez-

pečnostního referenta. Organizační pravidla stanoví úkoly vedoucích zaměstnanců a dále, jakým způsobem mohou být jejich funkce spojovány v jedné osobě a kteří z nich jsou přímo podřízeni správci.

(2) Pro každý organizační útvar ustanoví správce příslušného vedoucího s potřebnou odbornou kvalifikací (vedoucí provozovny, závodu atd.). Organizační pravidla stanoví jejich úkoly.

(3) Důležité otázky komunálního podniku se projednávají na pravidelných poradách vedoucích zaměstnanců, které organizuje správce a jichž se zúčastní také zástupce závodního zastupitelstva. Obdobné porady se svými bezprostředními podřízenými svolávají také vedoucí organizačních útvarů, vyžaduje-li toho potřeba.

§ 24.

Účast občanstva.

Komunální podniky, jejichž provoz se zvýšenou měrou dotýká zájmů určitých skupin obyvatelstva (jako na př. komunální podniky bytové), budou podle směrnic vydaných ministerstvem vnitra organizovány tak, že občanstvo takto dotčené bude přibráno k pomoci, poradní a kontrolní účasti i nad rámec všeobecné kontroly lidu podle § 1 odst. 2 a § 3 odst. 2.

Oddíl IV.

Podnikový plán.

§ 25.

Všeobecné ustanovení.

(1) Činnost komunálního podniku je určována jeho schváleným podnikovým plánem. Podnikové plány komunálních podniků jsou svým obsahem součástí jednotného hospodářského plánu.

(2) Ve směrnicích státního úřadu plánovacího se stanoví, z kterých částí se skládá návrh podnikového plánu, předepisuje se jeho obsah a forma a určuje se postup a lhůty i způsob jeho přípravy, provádění a kontrola.

§ 26.

Návrh plánu.

(1) Návrh plánu připravuje podnik podle směrnic čísel.

(2) Na sestavení návrhu plánu se činně účastní všechny organizační útvary za účasti všech pracujících v nich zaměstnaných (vstřícné plánování). Při tom se zhodnotí dosavadní zkušenosti pracujících a jejich návrhy na zdokonalení provozu.

§ 27.

Technickohospodářské normy.

(1) Podkladem pro vypracování návrhu podnikového plánu jsou technickohospodářské normy, a to normy výkonové, jež slouží k odměňování práce podle zásluhy, a normy určující žádoucí hodnotu nebo míru využití provozovacího zařízení, spotřebu materiálu a energie, výši stavu zásob a výši režie a jakost podnikových výkonů.

(2) Způsob stanovení technickohospodářských norem a postup při jejich schvalování a zaručování určí ústřední inspektorát, a to, pokud jde o normy výkonové, po projednání s ústředním orgánem jednotné odborové organizace.

§ 28.

Projednání podnikového plánu.

Návrh podnikového plánu předloží správce ve stanovené lhůtě k projednání vedoucímu národnímu výboru. Podnikový plán je pak schvalován podle zvláštních předpisů o tom vydaných (§ 11 odst. 2 zákona).

§ 29.

Rozpis podnikového plánu.

Schválený podnikový plán se rozepisuje na organizační útvary a v dalším postupu na jednotlivá pracoviště a na co nejkratší časové úseky, aby každý pracující věděl, jaký úkol má v určité době splnit.

§ 30.

Provádění plánu.

(1) K zabezpečení dodávek, investic, materiálu a energie, jichž podniky potřebují ke splnění plánu, jakož i k zajištění odbytu podnikových výkonů, jsou uzavírány podle zvláštních předpisů o tom platných rámcové a dílčí smlouvy, po případě i přímé smlouvy s dodavateli a odběrateli.

(2) Splnění podnikového plánu je pro podnik základním úkolem. Snahou podniku musí být, aby tento úkol splnil co nejhospodárněji a za soustavného zlepšování podnikových výkonů, a je-li to žádoucí, aby jej i překročil. V podnikovém plánu se stanoví, u kterých podnikových výkonů a za jakých předpokladů je žádoucí i takové překročení plánu, které vyžaduje další pracovní síly a výrobní nebo finanční prostředky, jakož i v kterých případech je překročení plánu nežádoucí.

(3) Uplatnění zásady hospodárnosti vede ke zvyšování rentability komunálních podniků, kterou však je nutno posuzovat s hlediska celého národního hospodářství. Zvýšení renta-

bility se nesmí dosahovat zvyšováním cen nebo zhoršováním jakosti podnikových výkonů. V socialistickém hospodářství převládá u některých podniků péče o poskytování dobrých a levných služeb v obecném zájmu před výnosností. Ale i tehdy je nutno postupovat hospodárně. Zde zásada hospodárnosti směřuje ke snižování rozdílu, o nějž rozpočtované náklady převyšují rozpočtované výnosy.

§ 31.

Kontrola plnění plánu.

Plnění plánu musí být soustavně sledováno a kontrolováno. Kontrolu plnění plánu provádí především každý na svém pracovišti a každý vedoucí v mezích svých úkolů. Plnění plánu je sledováno i kontrolou lidu. Kontrola je též jedním z důležitých úkolů svěřených orgánům vrchního státního vedení a dozoru. Účinným kontrolním prostředkem je peněžní kontrola prováděná bankami.

Oddíl V.

Práce a pracující.

§ 32.

Účast pracujících.

(1) Rozhodujícím činitelem při vykonávání služeb i ve výrobě jsou pracující. Jejich nový poměr k práci a z něho vyrůstající budovatelské pracovní metody jsou hybnou silou vývoje socialistického hospodářství. Je to zejména socialistické soutěžení, zaměřované na splnění úkolů v dané době nejdůležitějších, a jeho hlavní forma údernické hnutí, které lepším zvládnutím techniky výrazně překonává průměrné výkony. Socialistické soutěžení je utvrzováno uzavíráním socialistických smluv. Praktické zkušenosti a tvůrčí iniciativa pracujících se uplatňují ve zlepšovatelském hnutí.

(2) Vedení podniku organizuje práci zaměstnanců opírajíc se při tom o jejich uvědomělé pracovní úsilí, tvůrčí schopnosti a iniciativu a přibírá je v nejširší míře k účasti. Tato účast se projevuje zejména vstřícným plánováním, kontrolou plnění plánu a odhalováním a kritikou nedostatků.

(3) K úspěšnému plnění úkolů podniku přispívají také kolektivní smlouvy uzavírané mezi vedením podniku a pracujícími, zastoupenými závodní skupinou Revolučního odborového hnutí.

§ 33.

Přijímání zaměstnanců.

(1) Nejvyšší počet zaměstnanců, které podnik potřebuje pro splnění daných úkolů, je

stanoven v podnikovém plánu (plán práce). Podnik je povinen důslednou prověrkou pracovišť odkrývat pracovní rezervy.

(2) Zaměstnance komunálního podniku přijímá a na pracovní místa zařazuje správce po projednání se závodním zastupitelstvem a propouští je se souhlasem tohoto orgánu. Správce může tuto svou působnost přenést na vedoucí podřízených organizačních útvarů.

(3) Každé přijetí a propuštění zaměstnanců se vyřizuje v nejužší součinnosti s kádrovým referentem, pokud byl ustanoven.

§ 34.

Odměna za práci.

(1) Pracovní a mzdové poměry zaměstnanců komunálních podniků se řídí ustanoveními platnými pro zaměstnance, na které se vztahují předpisy o státní mzdové politice.

(2) Komunální podnik je povinen zavádět všeobecně soustavu mezd podle zásluhy, která hodnotí práci podle její jakosti, množství a společenského významu. Při hodnocení jakosti práce se přihlíží k potřebným znalostem, dovednostem, odpovědnosti, námaze pracujícího a ztěžujícím vlivům prostředí. Úkolové mzdy a odměňování zvýšeného výkonu prémie je třeba zavádět všude tam, kde jsou pro to vhodné předpoklady.

(3) Zaměstnancům, kteří splnili tak mimořádné pracovní úkoly, že jejich pracovní odměna není přiměřená podanému pracovnímu výkonu, může být poskytnuta odměna mimořádná. O takovýchto odměnách usnáší se k správcově návrhu vedoucí národní výbor, pokud nejde o odměny z prostředků podnikového fondu pracujících; vedoucí národní výbor může učinit opatření o odměnách jen v dohodě s orgánem jednotné odborové organizace, který bude určen jejím ústředním orgánem. O odměnách pro správce platí ustanovení zvláštní (§ 21 odst. 4).

(4) Za zlepšovací návrhy, kterými se dosáhne zdokonalení nebo z hospodárnění činnosti podniku, obdrží původce návrhu odměnu podle zvláštních směrnic.

(5) Postupně zvyšovat odměnu za práci lze pro všechny pracující jen, pokud se zvýšila produktivita práce v celém našem hospodářství.

§ 35.

Ochrana života a zdraví pracujících.

(1) Podnik je povinen ze svých prostředků plánovitě budovat a po technické stránce udržovat zařízení péče o zdraví pracujících a činit k tomu všechna potřebná opatření; při

tom zejména zajišťuje podmínky pro bezpečnou a zdravou práci a provádění účelné a hodnotné zdravotní péče. Zvláštní předpisy určí, v jakém rozsahu se vybudují zařízení péče o zdraví pracujících a v jakém rozsahu nesou náklady spojené s jejich provozem orgány státní správy a národní pojištění.

(2) Podnik je povinen pravidelně školit a poučovat své zaměstnance, zejména nově přijímané nebo přidělované na jiná pracoviště, o úrazové zábraně, o metodách bezpečné práce, o boji proti nemocem souvisejícím s povoláním a o ochraně zdraví vůbec.

(3) Je rovněž úkolem podniku, aby ve spolupráci se závodním zastupitelstvem co nejlépe pečoval o své zaměstnance po stránce sociální, zdravotní, kulturní a tělovýchovné.

§ 36.

Výchova dorostu.

Podle směrnic ministerstva vnitra vydaných v dohodě s ministerstvem práce a sociální péče a se schválením Ústředí pracujícího dorostu zřizují se při komunálních podnicích střediska pracujícího dorostu. V nich se dorostu dostává všestranné průpravy, které je třeba k úspěšnému plnění pracovních úkolů, zejména odborného výcviku, odborného i obecného vzdělání a výchovy politické, kulturní, zdravotní a tělesné.

§ 37.

Péče o kádry.

(1) Správce je povinen dbát o správné rozmístění kádrů tak, aby se každý pracující na svém pracovišti co nejlépe uplatnil. Soustavným školením má zvyšovat odbornou vyspělost i politickohospodářské uvědomění zejména těch pracujících, kteří jsou schopni růstu a kteří tak tvoří zdroj pro obsazování vyšších a nejvyšších funkcí v podnicích. Správce určí v součinnosti se závodním zastupitelstvem zaměstnance, kteří mají projít školením.

(2) Z těch, kdo prošli závodním a podnikovým školením, navrhne správce v součinnosti se závodním zastupitelstvem nejschopnější pro školení vyššího typu. Toto školení organizuje ministerstvo vnitra za pomoci inspektorátů. Do něho jsou vysíláni především úderníci a zlepšovatelé, jimž se poskytuje možnost, aby vyrostli v novou socialistickou inteligenci z dělnické třídy.

(3) Otázky péče o kádry vyřizují se v nejužší součinnosti s kádrovým referentem, pokud byl ustanoven.

Oddíl VI. Technika provozu.

§ 38.

Provozovací zařízení.

(1) Potřebný druh a rozsah provozovacích zařízení komunálního podniku je dán druhem a rozsahem podnikových výkonů, t. j. služeb nebo výrobků. Podnik je povinen plně využít kapacity provozovacích zařízení, jež má k dispozici. Zařízení plně nevyužitá je nutno převést tam, kde jich lze použít lépe.

(2) Svá zařízení podnik udržuje v řádném stavu, obnovuje je a v mezích hospodářské účelnosti je plánovitě doplňuje a zdokonaluje.

§ 39.

Provozní a technické metody.

(1) V provozu komunálních podniků je třeba zužitkovat výsledky, jichž bylo dosaženo zkušenostmi opírajícími se o výzkumnictví a technický rozvoj.

(2) Inspektoráty komunálních podniků pečují o to, aby se v komunálních podnicích — přiměřeně jejich oboru činnosti — uplatnily metody vedoucí k zdokonalení provozu a podnikových výkonů, jako jsou specialisace, normalisace, mechanisace a kooperace. Zvláštní péči je třeba věnovat v údržbářských a opravářských podnicích technickému vyškolení zaměstnanců pro více činností, tak, aby bylo možno poskytnout požadované služby s co nejmenším počtem zaměstnanců.

(3) Pomocné a vedlejší činnosti, jež mají zabezpečit hladký průběh vlastního provozu, jako jsou na př. drobné opravy, je třeba omezit tak, aby nebyla překročena míra hospodárnosti. V mnohých případech bude výhodnější využít spíše možnosti vzájemné kooperace komunálních podniků nebo zadat takové práce podnikům jiným.

§ 40.

Kontrola provozu.

Za jakost podnikového výkonu ručí především ten, kdo je na něm pracovně zúčastněn. Kromě toho organizuje podnik kontrolu provozu, a to buď soustavou nebo alespoň namátkovou. Provoz má být organizován tak, aby se mohlo zjistit, kde a kým byla určitá práce vykonána.

Oddíl VII.

Finanční hospodaření.

§ 41.

Podnikový rozpočet.

(1) Komunální podniky hospodáří podle rozpočtu. Podnikový rozpočet je peněžním vyjádřením plánovaných výkonů, investiční

činnosti, nákupu, odbytu a potřeb podniku. Vyjadřuje plánované stavy a jejich změny v investičním majetku, v zásobách, ve finančním majetku a ve finančních zdrojích (rozpočetní rozvaha a jednotlivé rozvahové rozpočty); zahrnuje dále plánované náklady i výnosy a plánovaný hospodářský výsledek (rozpočetní výsledovka a jednotlivé výsledkové rozpočty).

(2) Jestliže výjimečně v důsledku povahy podnikání nebo i z jiných důvodů rozpočtované náklady převyšují vlastní rozpočtované výnosy podniku, je třeba, aby již v rozpočtu bylo pamatováno na úhradu rozdílu. Tento rozdíl uhradí podniku Fond znárodněného hospodářství, po případě — v míře stanovené zvláštními předpisy — Fond bytového hospodářství; komunální podnik uvede proto tento rozdíl v návrhu svého rozpočtu jako nárok vůči příslušnému fondu a jako svůj výnos. Fond splatí rozdíl mezi rozpočtovanými náklady a výnosy způsobem a ve lhůtách, jež stanoví zvláštní předpisy.

(3) Z údajů podnikového rozpočtu a předběžných kalkulací sestavuje podnik v úpravě předepsané plánovacími směrnici návrh svého finančního plánu, který tvoří součást jeho podnikového plánu a je v jeho rámci schvalován.

(4) Schválený finanční plán je závaznou směrnicí pro samostatné hospodaření podniku po stránce finanční. Úkolem komunálních podniků je, aby — plníce všechny své úkoly, obsažené v podnikovém plánu, co nejhospodárněji — docílily co nejlepšího finančního výsledku.

§ 42.

Podnikové početnictví.

(1) Jako u každého plánu, tak i u finančního plánu a u podnikového rozpočtu musí se soustavně sledovat jejich plnění. Úkol sledovat jejich plnění přísluší — bez újmy odpovědnosti správce — podnikovému hospodáři, pokud byl ustanoven. Důležitým nástrojem k tomu je dokonale vybudované podnikové početnictví, skládající se z účetnictví finančního, provozního, investičního, skladního a mzdového, dále z kalkulace předběžné a výsledné, z rozpočetnictví a ze statistiky. Podnikové početnictví slouží i potřebám celostátního hospodářského plánování a je proto ve všech podnicích vybudováno jednotně.

(2) Shledá-li se při vzájemném srovnání rozpočtovaných částek s částkami docílenými, že došlo k nehošpodárnosti, musí se zjistit její příčiny, aby mohly být co nejrychleji odstraněny; zjistí-li se naopak, že plán byl splněn hospodárněji, než bylo rozpočtováno,

nutno takto získaných zkušeností co nejlépe využít pro budoucnost a učinit opatření, aby jich mohlo být využito ku prospěchu hospodářství i na jiných místech. Aby tato rozpočetní kontrola byla co nejučinnější, musí se sestavovat krátkodobé závěrky a hospodaření podniku se musí sledovat v menších útvarech — střediscích.

(3) Jednotlivé obory podnikového účetnictví nejsou samoučelné, nýbrž musí být zaměřeny na zvyšování produktivity práce a hospodárnosti podniku i jeho částí. I pro podnikové účetnictví platí zásada hospodárnosti, což znamená, že se má při jeho budování jít jen do takové hloubky, která se jeví potřebnou s hlediska plánu a účelnou podle velikosti nebo povahy podniku.

§ 43.

Financování komunálních podniků.

(1) Financování komunálních podniků obstarává stát prostřednictvím Fondu znárodněného hospodářství, a pokud jde o hospodaření s bytovým majetkem, prostřednictvím Fondu bytového hospodářství. V rámci této finanční služby se u příslušného fondu soustřeďují prostředky plynoucí z podniků, zejména zisk, úroky z kmenového jmění, odpisy z investičního majetku, částky rovnající se účetní hodnotě vyřazených investic a odvody vyplývající ze snížení kmenového (bytového) jmění. Z takto nahromaděných finančních prostředků, zvýšených o případné státní přídělky a jiné příjmy, poskytuje pak příslušný fond podnikům podle dispozic státu prostředky k finančnímu zajištění a financování podniků, zejména k vytvoření a potřebnému zvýšení kmenového (bytového) jmění, k úhradě investic, k plánované úhradě nákladů, po případě k úhradě bilanční ztráty.

(2) Finanční prostředky, které komunální podnik potřebuje při svém hospodaření, svěruje mu stát ve výši vyplývající z jeho schváleného finančního plánu jako jeho vlastní finanční zdroj, nebo si je podnik opatří jako finanční zdroj cizí. Vlastním finančním zdrojem je kmenové jmění, u bytových komunálních podniků a u bytových hospodářství sdružených komunálních podniků bytové jmění; cizím finančním zdrojem je především úvěr poskytnutý peněžními ústavy podle zvláštních předpisů a dále dočasné dluhy vůči dodavatelům a jiným věřitelům.

§ 44.

Kmenové jmění.

(1) Finanční základnou komunálního podniku, pokud je financován Fondem znárodně-

ného hospodářství, je kmenové jmění. Dělí se na základní fond a na obrátový fond.

(2) Každému komunálnímu podniku se určí kmenové jmění ke dni 1. ledna 1951, nebo, je-li podnik zřízen později, ke dni zřízení (rozhodný den). K tomuto rozhodnému dni se především zjistí čisté jmění podniku rozdílem mezi cenou svěřeného majetku a cenou závazků zatěžujících podnik. Jestliže čisté jmění k rozhodnému dni nestačí k vytvoření základního a obrátového fondu, bude zvýšeno (doplněno) z prostředků Fondu znárodněného hospodářství. Je-li toto čisté jmění vyšší, bude sníženo tím, že podnik odvede příslušnou částku Fondu znárodněného hospodářství.

§ 45.

Základní fond.

(1) Základní fond se určí k rozhodnému dni ve výši rovnající se čisté účetní ceně investičního majetku. O platy za investice a o čistou účetní cenu dalšího začleněného investičního majetku se stanovený základní fond zvyšuje, o čistou účetní cenu vyřazeného majetku, o odvody odpisů z investičního majetku a zůstatkové účetní ceny investic vyřazených z provozu se základní fond snižuje.

(2) Prostředky k proplácení investic dává stát komunálnímu podniku k dispozici prostřednictvím Fondu znárodněného hospodářství u Investiční banky, národního podniku. Z těchto prostředků jsou financovány investice komunálního podniku výlučně; podnik tedy nesmí k tomu účelu uzavírat úvěr u peněžního ústavu ani — s výjimkou přechodného financování investic vlastní výroby — financovat investice z vlastních prostředků.

(3) Prostředků určených k investičním účelům nesmí komunální podnik použít k účelům jiným, zvláště ne k účelům provozním.

(4) Komunální podniky odvádějí Fondu znárodněného hospodářství na jeho bankovní účet částky odpovídající odpisům z investičního majetku a zůstatkové účetní ceně vyřazených investic.

(5) Podrobnosti o základním fondu stanoví zvláštní předpisy.

§ 46.

Obrátový fond.

(1) Prostředky k financování provozu do- stává komunální podnik ve formě obrátového fondu. Výše obrátového fondu se stanoví schváleným finančním plánem. Pro rok 1951 platí zvláštní přechodné předpisy.

(2) Prostředky ke zvýšení obrátového fondu poskytuje stát komunálnímu podniku prostřednictvím Fondu znárodněného hospodář-

ství u peněžního ústavu. Podniky odvádějí Fondu znárodněného hospodářství částky, o které byla výše obrátového fondu snížena.

§ 47.

Oddělené hospodaření s národním bytovým majetkem.

Hospodaření s národním bytovým majetkem vedou komunální podniky účetně odděleně od hospodaření s ostatním svým majetkem. Za tím účelem komunální podniky sdružené účetně oddělí svůj bytový majetek od svého ostatního majetku a vytvoří z něho zvláštní odděleně účtující hospodářský celek (bytové hospodářství). Obdobně komunální podniky bytové účetně oddělí od svého bytového majetku majetek ostatní a vytvoří z něho zvláštní odděleně účtující hospodářský celek (podnikové hospodářství).

§ 48.

Bytové jmění.

(1) Finanční základnou bytového komunálního podniku nebo bytového hospodářství je bytové jmění.

(2) Každému bytovému podniku a každému bytovému hospodářství se určí bytové jmění (zvané také „bytový fond“) ke dni 1. ledna 1951, a pokud byl podnik zřízen nebo bytové hospodářství vytvořeno později, k tomuto pozdějšímu dni (rozhodný den).

(3) Bytové jmění se určí ve výši a způsobem, které stanoví zvláštní předpisy.

(4) K rozhodnému dni se předem určí počáteční bytové jmění bytového podniku (bytového hospodářství). Nestačí-li toto počáteční bytové jmění k vytvoření bytového jmění v potřebné výši, bude zvýšeno (doplněno) vkladem z prostředků Fondu bytového hospodářství nebo převodem závazků na tento fond; je-li počáteční bytové jmění vyšší, bude sníženo odvodem příslušné částky Fondu bytového hospodářství nebo převodem pohledávek podniku na tento fond. Podrobnosti stanoví předpisy zvláštní.

(5) Určené bytové jmění se zvyšuje nebo snižuje obdobně jako kmenové jmění.

§ 49.

Souvztažné změny kmenového a bytového jmění.

K souvztažným změnám kmenového jmění — a to jak fondu základního, tak i fondu obrátového, po případě obou těchto fondů — a k souvztažným změnám bytového jmění může dojít při převodech majetku nebo závazků mezi národními a komunálními podni-

ky nebo mezi komunálními podniky navzájem. Podle okolností může dojít též k souvztažným změnám mezi bytovým jměním a kmenovým jměním, a to jak v témž podniku, tak i mezi různými podniky.

§ 50.

Úvěr od peněžních ústavů.

(1) Jestliže komunálnímu podniku, financovanému Fondem znárodněného hospodářství, nestačí obrátový fond a dočasné dluhy vůči dodavatelům a jiným věřitelům k plnému financování provozu, opatřuje si finanční prostředky úvěrem od peněžního ústavu podle směrnice o tom vydaných.

(2) Při financování provozu smějí být komunální podniky ve spojení pouze se Státní bankou československou nebo s jedním ústavem lidového peněžnictví touto bankou pověřeným.

(3) Komunální podniky stavební a komunální podniky, které mají odděleně účtující stavební oddělení, opatřují si provozní úvěr u Investiční banky, pokud ministr financí v dohodě s ministrem vnitra nepovolil odchylku. Z pověření Investiční banky může komunálnímu podniku poskytovat úvěr ústav lidového peněžnictví, avšak jednomu podniku vždy jen jeden peněžní ústav.

(4) Peněžní ústav poskytuje komunálnímu podniku potřebný provozní úvěr se souhlasem vedoucího národního výboru na podkladě čtvrtletního podnikového rozpočtu. Podrobnosti a případné odchylky stanoví zvláštní předpisy.

(5) Prostředků určených k provozu nesmí komunální podnik použít pro financování investic. Vyrábí-li si komunální podnik investiční předměty sám, financuje tuto výrobu jako svůj vlastní provoz jen do doby, kdy je povinen částku odpovídající ceně vyrobených předmětů vrátit provoznímu hospodaření na vrub Fondu znárodněného hospodářství.

(6) Při financování provozu bytových komunálních podniků a bytového hospodářství úvěrem od peněžních ústavů postupuje se podle zvláštních předpisů obdobně jako u komunálních podniků financovaných Fondem znárodněného hospodářství.

§ 51.

Účetní závěrka.

Komunální podnik je povinen sestavit návrh roční účetní závěrky a předložit jej v předepsané lhůtě k projednání vedoucímu národnímu výboru. Účetní závěrka podléhá schválení podle zvláštních předpisů, v nichž se stanoví také lhůty pro sestavení a projed-

nání účetní závěrky. Současně se schválením účetní závěrky je schvalován také výpočet podílu, který připadne podnikovému fondu pracujících.

§ 52.

Odvod úroků z kmenového jmění.

(1) Komunální podniky financované Fondem znárodněného hospodářství odvádějí tomuto fondu úroky z kmenového jmění vypočtené způsobem a podle sazby, kterou stanoví vláda. Lhůty pro odvádění těchto úroků stanoví ministr financí v dohodě s ministrem vnitra.

(2) Z bytového jmění se úrok neodvádí.

Odvod bilančního zisku.

§ 53.

(1) Podniky financované Fondem znárodněného hospodářství odvádějí tomuto fondu bilanční zisk zmenšený o podíl, který připadá podnikovému fondu pracujících, do 14 dnů po schválení účetní závěrky. Ministr financí může v dohodě s ministrem vnitra podnikům uložit, aby odváděly na tyto částky připadající Fondu znárodněného hospodářství zálohy. Část zisku pocházejícího z lepších hospodářských výsledků komunálního podniku, než bylo předvídáno plánem (část nadplánovaného zisku nebo část, o níž se zmenšil rozdíl mezi vyššími plánovanými náklady a nižšími plánovanými výnosy), odvede fond vedoucímu národnímu výboru podle zvláštních předpisů o tom vydaných.

(2) Podíl náležející podnikovému fondu pracujících přidělí podnik tomuto fondu rovněž do 14 dnů po schválení účetní závěrky; ministr vnitra může v dohodě s ministrem financí uložit odvádění záloh i na tyto podíly.

§ 54.

(1) Komunální podniky bytové a bytová hospodářství odvádějí Fondu bytového hospodářství bilanční zisk do 14 dnů po schválení účetní závěrky; zisk může být také uhrazen zálohami splátkami stanovenými ve zvláštních předpisech.

(2) Fondu bytového hospodářství se však neodvádí část bilančního zisku, jež vznikla snížením rozpočtovaných nákladů při současném náležitém splnění stanovených úkolů; o použití těchto částek platí zvláštní předpisy.

Úhrada bilanční ztráty.

§ 55.

Vykazuje-li účetní závěrka podniku financovaného Fondem znárodněného hospodářství

ztrátu, bude především zřejmé, že podnik ne-
hospodařil podle rozpočtu, což již samo sebou vzbuzuje pochybnost o řádném hospodaření a bedlivém výkonu dozoru nad jeho činností. Proto bude bilanční ztráta uhrazena Fondem jen tehdy, dá-li k tomu, po vyšetření důvodů jejího vzniku, souhlas ministr financí v dohodě s ministrem vnitra a ministrem — předsedou státního úřadu plánovacího. Neuhrazená bilanční ztráta se převádí na příští rok.

§ 56.

Bilanční ztrátu bytových podniků a bytových hospodářství uhradí Fond bytového hospodářství. Fond však nehradí ztrátu vzniklou tím, že bylo vybíráno nižší nájemné, než je nájemné v místě obvyklé, ani ztrátu vzniklou překročením rozpočtovaných nákladů. O úhradě těchto částí bilančních ztrát platí zvláštní předpisy.

§ 57.

Platební styk.

Komunální podnik je povinen konat své platy převodem v účtu u peněžního ústavu. Placení hotovými penězi je přípustné jen v těch případech, kdy placení převodem v účtu je neproveditelné nebo neúčelné. Pokladní hotovosti musí být omezeny na nezbytnou výši; částky nad tuto výši musí komunální podnik odvádět na svůj účet u peněžního ústavu. V podrobnostech se placení hotovými a přípustná výše pokladních hotovostí řídí směrnici o tom vydanými.

§ 58.

Finanční úvěry.

Komunální podniky nesmějí poskytovat finanční úvěry, na př. povolováním delších platebních lhůt odběratelům. S výjimkou úvěrů od příslušného peněžního ústavu nesmějí si finanční úvěry opatřovat. Jinak by byla znemožněna peněžní kontrola komunálních podniků. Ze stejného důvodu nesmějí komunální podniky vyrovnávat pohledávky a závazky kompensací, pokud zvláštními předpisy nebylo stanoveno jinak.

§ 59.

Platební kázeň.

Komunální podnik je povinen včas proplácet všechny své závazky a naopak musí dbát toho, aby mu byly včas uhrazovány jeho pohledávky. Za tím účelem je zejména povinen vystavovat faktury za provedené dodávky a výkony v předepsaných lhůtách. Pro účtování nájemného neplatí předpisy o způsobu fakturování a placení.

§ 60.

Kontrola orgány státu.

Orgány vrchního vedení komunálních podniků jsou odpovědní za jejich hospodaření; kontrolují proto činnost komunálních podniků po všech stránkách. Zejména také dozírají na řádnou správu jejich majetku a na přiměřenost jejich nákladů a výnosů. Také pro kontrolu tvoří zápisy podnikového účetnictví jeden z nejdůležitějších podkladů; srovnávání rozpočtů s jejich splněním, prováděné těmito kontrolními orgány, představuje významnou část kontroly korunou.

§ 61.

Peněžní kontrola.

(1) Kromě komunálního podniku samého a jeho nadřízených orgánů provádí stát kontrolu komunálních podniků sledováním a řízením pohybu peněz prostřednictvím bank, po případě z jejich pověření prostřednictvím ústavů lidového peněžnictví, a to tak, že Státní banka kontroluje provoz komunálního podniku a Investiční banka jeho činnost investiční. K provádění této kontroly po stránce peněžní poskytují komunální podniky peněžním ústavům potřebné údaje, aby mohly sledovat plnění rozpočtu a aby Státní banka byla zpravována o míře plnění plánu výkonů a potřeb. Peněžní ústavy pak dávají vedoucímu národnímu výboru o tom kontrolní sestavení, jež slouží jako kontrolní pomůcka pro vykonávání vrchního vedení a dozoru státu.

(2) Peněžní ústavy si mohou údaje hlášené podniky ověřit nahlédnutím do jejich zápisů podnikového účetnictví. Zjistí-li závady, které podnik nemůže řádně odůvodnit, musí o tom podat ihned zprávu vedoucímu národnímu výboru a krajskému inspektorátu; v závažných případech též ministerstvu vnitra a ministerstvu financí. Orgány vrchního vedení a dozoru učiní potřebná opatření a vyrozumí o tom peněžní ústav.

(3) Zvláštní předpisy stanoví, jaké následky stíhají komunální podniky, porušují-li kázeň a pořádek ve svém finančním hospodaření.

Oddíl VIII.

Podnikový fond pracujících.

§ 62.

Účel fondu.

Podnikový fond pracujících je jedním z významných prostředků k podnícení zájmu všech pracujících na plnění a překračování podnikového plánu.

§ 63.

Příjmy fondu.

(1) Do podnikového fondu pracujících plyne podíl na plánovaném zisku a podíl na lepším hospodářském výsledku, než bylo plánováno. Předpokladem výplaty podílů je splnění plánu výkonu a dalších částí podnikového plánu, které budou každoročně určeny ve finančním plánu podniku.

(2) Podíl podnikového fondu pracujících na plánovaném zisku bude určen procentem z tohoto zisku. Výše procenta bude stanovena ve finančním plánu a činí nejvýše 10% z plánovaného zisku. Při stanovení procenta se přihlíží k počtu pracujících a k namáhavosti jejich práce, k obtížnosti, s níž je spojeno plnění plánu, a zejména ke společenskému významu jednotlivých odvětví, oborů, po případě podniků. Ve finančním plánu bude také stanoveno klesající procento podílu fondu na skutečném zisku pro případ, že by bylo docíleno zisku nižšího než plánovaného. V případech, kdy plánovaný zisk nemůže sloužit za správnou základnu pro výpočet podílu, jak tomu bude tehdy, je-li plánován příliš vysoký nebo příliš nízký zisk nebo není-li zisk plánován, upraví ministerstvo vnitra v dohodě s ministerstvem financí stanovení základny ve zvláštních směrnících.

(3) Podíl podnikového fondu pracujících na lepším hospodářském výsledku je určen procentem z lepšího docíleného výsledku, než byl plánován. Výše tohoto procenta bude stanovena ve finančním plánu a činí až 50%. Při stanovení sazby se přihlíží k tomu, aby podíl fondu byl v přiměřeném vztahu k obtížnosti plnění plánu a dosahování lepších hospodářských výsledků. Také se přihlíží k počtu pracujících a k namáhavosti jejich práce a zejména ke společenskému významu činnosti jednotlivých odvětví, oborů, po případě podniků.

(4) Do podnikového fondu pracujících plynou také částky určené pro kolektivní použití celého komunálního podniku, jako odměny za vítězství v mezipodnikových soutěžích, jakož i jiné příjmy, které budou podrobněji uvedeny ve směrnících vydaných ministerstvem vnitra.

§ 64.

Majetek fondu.

(1) Do podnikového fondu pracujících přidělí krajský národní výbor majetek podniku sloužící sociálním, kulturním a tělovýchovným účelům, a to v rozsahu stanoveném směrnici o tom vydanými. Dále přidělí krajský národní výbor podnikovému fondu

pracujících, částky odpovídající výši nesamostatných sociálních fondů.

(2) Majetek a závazky patřící k podnikovému fondu pracujících a jeho hospodaření vykazují se v komunálním podniku odděleně. Jeho finanční otázky upraví ministerstvo vnitřní zvláštními směrnici.

§ 65.

Použití prostředků fondu.

(1) Prostředků podnikového fondu pracujících používá správce po projednání se závodním zastupitelstvem podle směrnic o tom vydaných.

(2) Prostředků fondu se použije zejména k podporování tvůrčí iniciativy pracujících, k sociálním, kulturním a tělovýchovným opatřením v podniku nebo i mimo podnik, k zlepšení zdravotních zařízení nad rozsah, jak jej určují předpisy zmíněné v § 35 odst. 1, k výplatě odměn zasloužilým pracujícím a k jiným výdajům sledujícím podobné účely. Při určování odměn jednotlivým zasloužilým pracujícím hodnotí správce k návrhu jejich bezprostředních nadřízených zejména zásluhu o hospodárné plnění plánu. Sociální, zdravotní, kulturní a tělovýchovná opatření, která mají být financována z prostředků podnikového fondu pracujících, mohou být uvedena v kolektivních smlouvách.

(3) V podnicích, které mají několik závodů, přihlíží se při použití prostředků podnikového fondu pracujících k míře zásluh jednotlivých závodů o plnění a překračování podnikového plánu.

(4) Při provozu sociálních, kulturních a tělovýchovných zařízení podniku, přidělených podnikovému fondu pracujících, postupuje správce komunálního podniku v nejužší spolupráci se závodním zastupitelstvem. Závodnímu zastupitelstvu se vyhrazuje rozhodující vliv na způsob provozu a na výběr pracujících, kterým mají být poskytnuty výhody uvedených zařízení.

Oddíl IX.

Ředitelství komunálních podniků.

§ 66.

Zřízení ředitelství.

Má-li národní výbor více komunálních podniků velkého rozsahu, může pro ně zřídit se souhlasem ministerstva vnitřní společné ředitelství, čímž se dosáhne sjednocení a usměrnění činnosti všech těchto podniků a usnadnění se obstarávání jejich společných věcí.

§ 67.

Ředitel komunálních podniků.

(1) V čele ředitelství komunálních podniků stojí ředitel. Správcové komunálních podniků, pro něž bylo zřízeno společné ředitelství, jsou řediteli podřízeni. Také vrchnímu státnímu vedení a doзору podléhají jeho prostřednictvím. Ředitel dává správcům komunálních podniků (jejich zástupcům) směrnice a pokyny a může si vyhradit předchozí souhlas. Prikazuje správci, aby změnil rozhodnutí, které učinil, jsou-li pro to závažné důvody, jako na př. tam, kde je ohroženo plnění plánu nebo jiný důležitý zájem komunálního podniku nebo státu. Do běžného provozu podniku ředitel zpravidla nezasahuje.

(2) Ředitele komunálních podniků jmenuje a odvolává vedoucí národní výbor po vyjádření krajského inspektorátu a po slyšení krajského orgánu jednotné odborové organizace. Pro ředitele platí přiměřené předpisy o správci komunálního podniku; nezapisuje se však do podnikového rejstříku.

(3) Má-li ředitel za to, že rozhodnutí vedoucího národního výboru poškozuje nebo ohrožuje důležité zájmy komunálních podniků, je povinen bez prodlení písemně oznámit své odchylné stanovisko národnímu výboru stejným způsobem jako správce komunálního podniku. V dalším platí obdobně ustanovení § 21 odst. 3.

§ 68.

Svěřený majetek.

Zákon upravuje majetkoprávní poměry ředitelství způsobem v podstatě shodným s úpravou platnou pro komunální podniky. Je-li to účelné v zájmu úkolů uložených ředitelství, svěruje mu stát do správy též majetek. Pro ředitelství platí přiměřeně i předpisy o povolování výjimek ze zákazu zcizení a zatížení majetku.

§ 69.

Řízení, činnost a hospodaření.

(1) Tak jako u komunálních podniků uplatňuje se socialistický způsob řízení též u ředitelství: rozhoduje vždy jediný vedoucí, který odpovídá za splnění uložených úkolů.

(2) Činnost ředitelství se řídí plánem, který musí být zaměřen na splnění plánů příslušných komunálních podniků.

(3) Ředitelství hospodáří podle rozpočtu; náklady, pro něž není jiné úhrady, uhradí příslušné komunální podniky podle rozvrhu provedeného vedoucím národním výborem.

§ 70.

Zaměstnanci.

O přijímání a propouštění zaměstnanců ředitelství platí předpisy stejné jako u zaměstnanců komunálních podniků. O jejich odměňování platí obdobně ustanovení § 78 odst. 2 o zaměstnancích inspektorátů.

§ 71.

Rozšíření působnosti.

Ministerstvo vnitra může směrnicemi stanovit, že v určitých případech, kdy je předepsáno vyjádření krajského inspektorátu komunálních podniků, není ho třeba, vyjádřilo-li se o věci již ředitelství.

Oddíl X.

Vrchní vedení komunálních podniků a dozor nad nimi.

§ 72.

Podstata vrchního vedení a dozoru a jeho orgány.

(1) Každý komunální podnik je součástí státního hospodářskopolitického kolektivu, jehož zájmům musí podřizovat svou činnost a své zásadní otázky organizace a řízení. Toto podřízení vyplývá z funkce lidově demokratického státu, který zde formou komunálních podniků organizuje své podnikání a proto je podrobuje svému vrchnímu vedení a dozoru.

(2) Vykonávání vrchního vedení a dozoru státu nad komunálními podniky je decentralizováno a svěřeno především národním výborům, a to

vedoucímu národnímu výboru (bezprostřední vrchní vedení a dozor) a dohlédacím národním výborům (instanční dohled).

V nejvyšší stolici náleží instanční dohled ministerstvu vnitra.

(3) K úkolům vrchního vedení a dozoru státu nad komunálními podniky náleží také odborné vrchní vedení. Ministerstvo (pověřectvo) vnitra a krajské národní výbory je vykonávají prostřednictvím zvláštních svých orgánů, a to ministerstvo (pověřectvo) vnitra prostřednictvím ústředního (oblastního) inspektorátu komunálních podniků a krajské národní výbory prostřednictvím krajských inspektorátů komunálních podniků.

§ 73.

Bezprostřední vrchní vedení a dozor.

(1) Vedoucí národní výbor vykonává bezprostřední vrchní vedení komunálních podniků

a dozor státu nad nimi. Proto mu zákon svěřuje nejdůležitější funkce, zejména rozhodující vliv na samu existenci podniků, na zaměření jejich činnosti, na jejich hospodaření i na obsazení míst vedoucích činitelů.

(2) K tomu, aby vedoucí národní výbor mohl své úkoly řádně vykonávat, má účinné prostředky, zejména právo dávat správci komunálního podniku pokyny, vyhrazovat si souhlas k některým jeho opatřením, volat jej k odpovědnosti, po případě odvolat jej z jeho funkce.

(3) Na opatřeních, jež vyžadují souhlasu nebo schválení dohlédacího národního výboru (úřadu), usnáší se zásadně rada vedoucího národního výboru; jinak rozhoduje zásadně referent příslušný pro věci komunálních podniků (po případě jím zmocněný zaměstnanec). Rada také projednává věci, o nichž přísluší rozhodnout dohlédacímu národnímu výboru (úřadu).

§ 74.

Instanční dohled.

(1) Jednotnost ve vykonávání vrchního vedení komunálních podniků a dozoru státu nad nimi je zajištěna instančním dohledem, který vykonávají dohlédací národní výbory a ministerstvo vnitra.

(2) Dohlédací národní výbory a ministerstvo vnitra mohou vedoucímu národnímu výboru udělovat pokyny a vyhradit si, že některá opatření vyžadují jejich souhlasu. Mohou opatření vedoucího národního výboru změnit nebo zrušit nebo s jeho vědomím zakročit opatřením vlastním.

(3) Zvláštní předpisy zabezpečují dohlédací národní výborům a ministerstvu vnitra rozhodování zejména v otázkách plánů komunálních podniků, jejich hmotného vybavení a finančního hospodaření; rovněž zvláštními předpisy je upravena příslušnost ministerstva financí v těchto otázkách.

§ 75.

Úkoly odborného vrchního vedení.

K úkolům odborného vrchního vedení náleží:

- a) vypracování a předkládání návrhů na účelné rozmístění komunálních podniků a jejich provozoven podle druhu a rozsahu podnikání (optimální síť);
- b) péče o účelnou vnitřní organizaci a vybudování řádného početnictví;
- c) péče o materiální a personální vybavení komunálních podniků a jejich finanční zajištění;

- d) sledování a kontrola finančního hospodaření komunálních podniků;
- e) péče o vypracování a koordinaci podnikových plánů, o usměrňování a sjednocování podnikové činnosti a sledování a kontrola plnění podnikových plánů;
- f) péče o zásobování komunálních podniků a odbyt jejich výrobků;
- g) péče o řádné vedení provozu po stránce odborné a o jeho všestranné zdokonalení;
- h) zprostředkování výměny zkušeností, poradenství, instruktaž a školení.

Podrobnosti stanoví ministerstvo vnitra směrnici.

§ 76.

Příslušnost inspektorátů komunálních podniků.

(1) Inspektoráty komunálních podniků, plníce úkoly odborného vrchního vedení, dávají komunálním podnikům pokyny a směrnice, vyžadují si od nich zprávy, konají u nich dohlídky a revise, vyjadřují se k dotazům národních výborů a ministerstva vnitra a podávají návrhy. Je-li třeba, dá inspektorát podnět, aby dohlédací národní výbor (úřad) zrušil nebo změnil opatření vedoucího národního výboru anebo zakročil opatřením vlastním.

(2) Krajský inspektorát jako orgán krajského národního výboru je jemu podřízen prostřednictvím referenta příslušného pro věci komunálních podniků. Tento referent také zajišťuje spolupráci s ostatními referáty krajského národního výboru a podpisuje směrnice a pokyny krajského inspektorátu, jimiž se mají řídit podřízené národní výbory. Krajský národní výbor dává pokyny ve věcech odborného vrchního vedení a dozoru zpravidla prostřednictvím inspektorátu.

(3) Ústřední inspektorát řídí, podporuje, kontroluje a sjednocuje činnost krajských inspektorátů s hlediská celostátního; bezprostředně plní úkoly odborného vrchního vedení v případech nadkrajového významu nebo v případech, jež si sám vyhradil, a pokud jde o komunální podniky ústředního národního výboru hlavního města Prahy, též ony, jejichž vykonáváním nebylo pověřeno ředitelství komunálních podniků v Praze.

(4) Na Slovensku vykonává ústřední inspektorát svou působnost prostřednictvím oblastního inspektorátu, který se řídí jeho směrnici a pokyny; s vědomím oblastního inspektorátu však může vykonávat tuto působnost i přímo.

§ 77.

Řízení, činnost a hospodaření inspektorátů.

(1) Také u inspektorátů se uplatňuje socialistický způsob řízení: rozhoduje vždy jediný vedoucí, který odpovídá za splnění uložených úkolů.

(2) Činnost inspektorátu se řídí jeho plánem, který musí být zaměřen na splnění plánů podřízených komunálních podniků.

(3) Je-li to účelné v zájmu úkolů uložených inspektorátu, svěřuje mu stát do správy též majetek. Zákon upravuje majetkoprávní poměry inspektorátu způsobem v podstatě shodným s úpravou platnou pro komunální podniky. Pro inspektoráty platí přiměřeně i předpisy o povolování výjimek ze zákazu zcizení a zatížení majetku.

(4) Inspektorát hospodáří podle rozpočtu. Prostředky k úhradě nekrytých rozpočtových nákladů poskytuje inspektorátu ministerstvo vnitra ze svého rozpočtu, a to u krajských inspektorátů z příslušné rozpočtové kapitoly v rozpočtech krajských národních výborů. Zcela výjimečně si může inspektorát opatřit provozní prostředky nad tuto výši, dá-li k tomu souhlas ministr vnitra v dohodě s ministrem financí, a to způsobem a za podmínek zároveň stanovených.

§ 78.

Zaměstnanci inspektorátů.

(1) O přijímání a propouštění zaměstnanců inspektorátů platí předpisy stejné jako u zaměstnanců komunálních podniků.

(2) Zaměstnanci inspektorátů jsou odměňováni podle stejných zásad jako zaměstnanci komunálních podniků; při tom výše mimořádných odměn je závislá nejen na plnění plánu inspektorátu, ale především na plnění plánů podřízených komunálních podniků. Mimořádné odměny mohou být poskytnuty jen zaměstnancům inspektorátů, kteří zasahují do plnění plánů podřízených komunálních podniků a prospěšně je ovlivňují.

§ 79.

Cíl vrchního státního vedení a dozoru.

Orgány vrchního vedení a dozoru zaměřují své úsilí k dosažení hospodářské, finanční a organizační konsolidace a rozvoje komunálních podniků, k řádnému a včasnému plnění a k žádoucímu překročení jejich plánovaných úkolů a k tomu, aby komunální podniky sloužily stále lépe a levněji potřebám pracujícího lidu.